

חומר הלימוד לבחינת הבגרות בהיסטוריה ב' - 022106

על פי מיקוד מועד חורף 10 (תש"ע)

ספר הלימוד "פני המאה ה-20, מדיקטטורה לדמוקרטיה – ממלחמה לשלום" מאת נעמי בלנק בהוצאת יואל גבע בנוי על פי סעיפיה של תוכנית הלימודים המלאה ומתוכו ניתן ללמוד לבחינה על פי מיקוד הלמידה כפי שהתפרסם ע"י המפמ"ר להיסטוריה למועד חורף 2010 בפניכם מוצגים הנושאים, העמודים הרלוונטיים ללימוד ושאלות בהם ניתן להתרכז לקראת הבחינה.

חשוב להדגיש, העמודים והשאלות שלא צוינו אינם רלוונטיים לבחינה במועד חורף!

**מיקוד הספרים מוגש כשירות עבור מורים ותלמידים, המשתמשים בספרי "יואל גבע".
על המורה/התלמיד חלה האחריות לעקוב אחר המיקוד המפורסם ע"י משרד החינוך,
שהוא המחייב בבחינת הבגרות.**

תקופה ראשונה – בין שתי מלחמות העולם (חלק ב').

בפרק הראשון בבחינה יבחר התלמיד נושא אחד מבין ארבעה נושאים. יש לענות על שאלה אחת מבין שתיים מנושא הלימוד שנבחר.

נושא 1: ברית המועצות והיהודים בה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם

1. קשייה של רוסיה בתקופתו של לנין ודרכי ההתמודדות עם קשיים אלה. עמודים: 21 – 28.
3. עיצוב המשטר הטוטליטרי בתחומים: פוליטי – שלטוני, כלכלה, חברה, תרבות וחינוך. עמודים: 31 – 38.
4. מדיניות השלטון כלפי היהודים: המאבק בשנים הראשונות נגד גילויי האנטישמיות ואפליית היהודים, ה"ייבסקציה" – מטרות ופעולות, איסור על פעילויות שיש להן צביון לאומי – ציוני ויהודי – דתי. עמודים: 38 – 43.
5. תוכניות לריכוז טריטוריאלי של היהודים (תוכנית קרים ותוכנית בירוביג'אן). עמודים: 43 – 44.
6. החרפת המאבק נגד היהודים בשנות ה-30. עמוד: 45.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמודים: 46 – 47, שאלות: 1 – 3, 19 – 6.

נושא 2: פולין והיהודים בה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם

1. הקשיים בתהליך גיבושה של פולין כמדינה דמוקרטית חדשה (שאלת המיעוטים, מסורות שונות, ריבוי מפלגות, בעיות בטחון ועיצוב גבולות). עמודים: 51 – 58.
2. החברה והכלכלה בפולין בתהליך מעבר מחברה חקלאית לחברה ומשק מודרניים, חקיקה כלכלית. עמודים: 58 – 60.

3. המאפיינים והתמורות שחלו בחיי היהודים בתחומים: דמוגרפיה, מעמד חוקי ומשפטי, חינוך, כלכלה, תרבות וביטויים לאוטונומיה יהודית עד 1935. עמודים: 60 – 64.
5. תמורות ביחס השלטון והחברה אל היהודים בשנים 1935 – 1939. עמודים: 69 – 71.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 71, שאלות: 1 – 13.

נושא 3: ארצות הברית והיהודים בה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם

1. שנות העשרים: שנות שגשוג, קדמה ושמרנות. עמודים: 76 – 79.
  2. המשבר הכלכלי הגדול: גורמי המשבר, ביטויי המשבר וניסיונות הממשל הפדרלי להתמודד עם המשבר עד 1932. עמודים: 79 – 85.
  3. מדיניותו של פי' ד' רוזוולט - "המערך החדש". עמודים: 86 – 90.
  4. היהודים בארצות הברית בין שתי מלחמות העולם.
- א. התמורות שחלו בחיי היהודים בתחומים דמוגרפיה, כלכלה, חברה וחינוך. עמודים: 92 – 95.

ב. הזרמים הדתיים בין שתי מלחמות העולם.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמודים 106 – 107, שאלות: 1 – 17

נושא 4: צרפת והיהודים בה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם

1. השפעת תוצאות מלחמת העולם הראשונה על צרפת. עמודים: 111 – 112.
2. הבעיות העיקריות של צרפת בתחומים: שלטון, חברה, כלכלה, בטחון ודרכי ההתמודדות עם בעיות אלה. עמודים: 112 – 118.
3. היהודים בצרפת בין שתי מלחמות העולם:
  - א. מאפייני הקבוצות השונות של היהודים בצרפת והקשרים ביניהם. עמודים: 119 – 123.
  - ב. יחס השלטון והחברה בצרפת לקהילות היהודיות השונות. עמודים: 124 – 125.
  - ג. תגובות היהודים להתגברות האנטישמיות בצרפת. עמודים: 126 – 127.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד: 128, שאלות 1 – 15.

תקופה שנייה – גרמניה בימי הרייך השלישי, מלחמת העולם השנייה.

התלמיד יענה על שתי שאלות מבין חמש, מהפרקים: 1, 2, 4 או על שאלה אחת מהפרקים 1, 2, 4 ושאלה אחת מפרק 5.

פרק 1: גרמניה הנאצית, אידאולוגיה, בניית המשטר – מדמוקרטיה לנאציזם, 1933 – 1939

1. האידאולוגיה הנאצית ויחסה לשאלה היהודית. עמודים: 135 – 141.
2. הגורמים והנסיבות לעליית הנאצים לשלטון והמעבר של גרמניה מדמוקרטיה לנאציזם. (כולל המדיניות כלפי היהודים). עמודים: 142 – 159.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 167, שאלות: 1 – 13.

פרק 2: תוקפנות ופיוס בשנות ה-30

1. מטרות מדיניות החוץ של גרמניה הנאצית, והצעדים התוקפניים שנקטה כדי לממשן. עמודים: 172 – 189.
2. ההסבר למדיניות הפיוס של בריטניה ושל צרפת וביטוייה. עמודים: 189 – 192.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמודים: 196 – 197, שאלות: 1 – 15.

פרק 4: השואה

מאחר ותקופת השואה (כפי שהיא מופיעה בפרקים 4,5,6) לא נכללה בספרינו אנו מפנים את הלומדים לשאלות רלבנטיות על פי המיקוד. כמו כן, ברצוננו להדגיש כי לבתי ספר שירכשו את ספר הלימוד "פני המאה ה-20" ישלח הנושא שואה על פי המיקוד.

1. השואה בפולין עד תחילת ביצוע "הפתרון הסופי" ספטמבר 1939 – יוני 1941.
  - א. מדיניות הנאצים:
  4. הגטאות: מטרות מוצהרות והסברים להקמתם, דרך ניהול הגטו, התפקידים שהוטלו על היודנראטים, דרכי הפיקוח על הגטו. עמוד: 239, שאלות: 4 – 6.
  - ב. דרכי ההתמודדות של היהודים בגטו. עמוד 240, שאלות: 1 – 8.
2. השואה בימי ביצוע "הפתרון הסופי", יוני 1941 – מאי 1945.
  - ב. דרכי הלחימה של היהודים בתקופת ביצוע "הפתרון הסופי". עמוד 241, שאלות 1 – 7.
  - ג. יחס האוכלוסייה בארצות הכיבוש ויחס ממשלות העולם החופשי אל היהודים בזמן ביצוע "הפתרון הסופי". עמוד 241, שאלות 2, 4.

פרק 5: היהודים במערב אירופה, במרכז ובדרומה, ובארצות צפון אפריקה בימי השואה

1. היהודים במערב אירופה במרכז או בדרומה. יש ללמוד על מדינה אחת מתוך המדינות הבאות: הולנד, בלגיה, דנמרק, צרפת, רומניה, בולגריה, יוון, איטליה, הונגריה- על פי הנקודות הבאות: זמן הכיבוש ודרגת הכיבוש ודרכי השלטון, ביצוע המדיניות הנאצית

כלפי היהודים במדינה, יחס האוכלוסיה המקומית אל היהודים והגורמים לכך, דרכי ההתארגנות וההתמודדות של היהודים בימי הכיבוש הנאצי).

עמוד : 243 , שאלות : 1-3.

2. **היהודים בארצות צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה.** יש ללמוד על אחת מהמדינות הבאות : מרוקו, אלג'יריה, לוב- על פי הסעיפים הבאים : מדיניות משטר וישי או השלטון הפשיסטי האיטלקי כלפי היהודים, יחס האליטה הקולוניאלית ויחס האוכלוסיה המקומית אל היהודים בזמן מלחמת העולם השנייה, דרכי ההתארגנות וההתמודדות של היהודים עם המציאות שנכפתה עליהם.

עמוד : 244, שאלות 1 – 3.

תקופה שלישית ורביעית.

אפשרות א'.

התלמיד יענה על שתי שאלות : על שאלה אחת מבין שלוש בנושא הרחבה ועל שאלה אחת מבין שלוש ביחידת המבוא.

נושא הרחבה: נושאים נבחרים מתולדות ישראל והעמים בשנים 1945 – 1950.

פרק 2: היריבות בין ארה"ב לבריה"מ וראשית המלחמה הקרה

1. הגורמים ליריבות בין ארה"ב לבין בריה"מ והבהרת המושג "מלחמה קרה". עמודים : 261-264.
2. ביטויי היריבות בין המעצמות בשנות ה-40 וה-50 והשפעתם על היחסים בין המעצמות:
  - א. הקמת הדמוקרטיה העממיות – יצירת "מסך הברזל". עמודים : 265 – 267.
  - ב. דוקטרינת טרומן ותוכנית מרשל – המניעים לגיבושן ותוכן. עמודים : 271-268.
  - ג. משבר ברלין. עמודים : 271 – 273.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 277, שאלות : 1-6.

פרק 3: המאבק של היישוב היהודי ושל התנועה הציונית להקמת מדינה יהודית עצמאית

3. המשך הפעילות הצבאית של ארגון האצ"ל וארגון הלח"י לאחר פירוקה של "תנועת המרי" - "מאבק רצוף". עמודים : 291 – 292.
4. המאבק להמשך ההעפלה וההתיישבות והעמדה המדינית של התנועה הציונית - "מאבק צמוד". עמודים : 293 – 297.
5. הדיון באו"ם בשאלת ארץ ישראל.
  - א. הסיבות להעברת שאלת ארץ ישראל לאו"ם על ידי בריטניה. עמודים : 297 – 298.

- ב. הדיון באו"ם ועמדת מעצמות העל (השפעת המלחמה הקרה על עמדת המעצמות בדיון באו"ם). עמודים: 298 – 301.
- ג. החלטת האו"ם: כ"ט בנובמבר 1947. עמודים: 301 – 302.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמודים: 303 – 304, שאלות 4-8, 11 – 17.

פרק 4: מלחמת העצמאות והקמת מדינת ישראל

2. ההכרזה על הקמת המדינה: השיקולים, הסיכויים והסיכונים בהכרזה על הקמת מדינת ישראל. עמודים: 325 – 329.
4. השלב השני של מלחמת העצמאות.
- ג. קרבות עשרת הימים, ההפוגה השנייה והמבצעים האחרונים. עמודים: 339-344.
- ד. הסכמי שביתת הנשק והיווצרות בעיית הפליטים הפלסטינים. עמודים: 345-348.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 349, שאלות: 9-13

יחידת גישור: המזרח התיכון ומדינת ישראל משנות ה-50 עד שנות ה-70

1. מגמות איחוד ומגמות פיצול במזרח התיכון. עמודים: 355-357.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 384, שאלות 1 – 2.

3. מלחמת ששת הימים – סיבות והשפעות. עמודים: 409 – 410, 413 – 414.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 429, שאלות: 7 – 12.

4. מלחמת יום הכיפורים – סיבות והשפעות. עמודים: 422, 426 – 428.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 429, שאלות: 13, 16.

5. תהליך הקליטה בעשור הראשון והשני – קשיים ודרכי התמודדות.

עמודים: 441 – 448.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 451, שאלות: 4-9.

אפשרות ב'.

התלמיד יענה על שתי שאלות: על שאלה אחת מבין שלוש בנושא הרחבה ועל שאלה אחת מבין שלוש ביחידת המבוא.

נושא הרחבה: המזרח התיכון ומדינת ישראל משנות ה-50 עד שנות ה-70

פרק 1 : המזרח התיכון בשנות ה – 50 וה – 60.

1. מגמות איחוד ומגמות פיצול במדינות ערב והשפעת "המלחמה הקרה" על מגמות אלה. עמודים : 357-355.

2. מצרים בתקופת שלטונו של נאצר – מדיניות הפנים ומדיניות החוץ. עמודים : 358 – 367.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 384, שאלות : 1 – 9.

פרק 2: מדיניות הביטחון ומלחמות ישראל בעשור הראשון, השני והשלישי של מדינת ישראל

1. הבהרת תפיסת הביטחון הבסיסי ותפיסת הביטחון השוטף. עמודים : 389 – 391.

2. תופעת "ההסתננות" ופעולות התגמול. עמודים : 393 – 395.

3. מלחמת סיני :

א. המהלכים שהובילו למלחמה : צעדים של מצרים שהגבירו את המתחים. עמודים : 397 – 398.

ב. שיקולי ישראל להצטרפותה למלחמה עם בריטניה וצרפת נגד מצרים. עמודים : 398 – 400.

ג. התוצאות וההשפעות של מלחמת סיני. עמודים : 402 – 403.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 429, שאלות : 1 – 6.

פרק 3: דפוסי עלייה וקליטה במדינת ישראל בעשור הראשון והשני לקיומה

1. ארצות מוצא העולים, הסיבות לעלייה וממדיה. עמודים : 433 – 435.

2. דפוסי ארגון העלייה. עמודים : 436 – 440.

3. תהליך קליטת העלייה במדינת ישראל – קשיים, שיקולים מעצבים ודרכי קליטה. עמודים : 441 – 448.

4. אירועי ואדי סאליב – יולי 1959, משמעותם והשפעתם. עמודים : 448 – 450.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד 451, שאלות : 1 – 11.

יחידת מבוא: נושאים נבחרים מתולדות ישראל והעמים בשנים 1945 – 1950.

1. הבהרת המושג "מלחמה קרה" והצגת גילוייה. עמודים : 263 – 264. גילוייה : 268 – 276.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד : 277, שאלות : 1, 5 – 9.

3. הדין באו"ם בשאלת ארץ ישראל, עמדת המעצמות והחלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947. עמודים : 297 – 302.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד : 304, שאלות : 16 – 17.

4. מאפייני השלב הראשון של מלחמת העצמאות. עמודים : 311 – 324.

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד : 349, שאלות : 2 - 7 .

5. הגורמים להחלטה על הכרזת הקמת המדינה בה' באייר תש"ח , 15 במאי 1948.

עמודים : 325 – 326 .

השאלות הרלוונטיות לפרקי הלימוד:

עמוד : 349, שאלות : 9 – 10 .